

Lobbing (rzecznictwo interesów) to każde zgodne z prawem działanie, zmierzające do wywarcia wpływu na organy władzy publicznej w celu uzyskania rozstrzygnięć korzystnych dla podmiotu lobbującego.

W Polsce prowadzenie takich działań miało być uporządkowane i uregulowane poprzez ustawę z dnia 7 lipca 2005 roku o działalności lobbinglej w procesie stanowienia prawa (i wydane do niej akty wykonawcze), jednakże skuteczność zawartych w niej rozwiązań okazała się równie niska jak ich legislacyjna jakość. W związku z tym w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pod kierunkiem min. Julii Pitera powstał projekt założeń do nowej ustawy o lobbingu.

Zgodnie z założeniami nowa ustawa ma na celu ujawnienie wszelkich, pochodzących spoza administracji publicznej, prób wpływu na projektowane akty prawne i ich skutków. W ten sposób społeczeństwo ma mieć stworzoną możliwość pozyskania wiedzy o próbach wpływania na procesy legislacyjne oraz zwiększeniu zaufania do organów Państwa. Ustawa ma mieć zastosowanie wyłącznie do prac nad aktami prawnymi na szczeblu centralnym – postępowanie uchwałodawcze w samorządzie terytorialnym nie będzie nim objęte.

Proponowane regulacje dotyczą w szczególności:

- precyzyjnego określenia czym jest działalność lobbinglejowa oraz kto może ją prowadzić. Otóż działalność lobbinglejowa może polegać w szczególności na:

- ° zgłaszaniu propozycji rozwiązań prawnych lub wniosków o podjęcie określonej inicjatywy legislacyjnej czy uchylenia obowiązującego aktu normatywnego;
- ° zgłaszaniu wniosków i uwag do projektowanych aktów prawnych;
- ° zgłaszaniu wniosków/uwag do innych dokumentów rządowych;
- ° przedstawianiu ekspertyz zawierających propozycje rozwiązań;
- ° zgłaszaniu propozycji podjęcia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej decyzji o podpisaniu ustawy, skierowaniu jej do Trybunału Konstytucyjnego lub skorzystaniu z prawa weta.

Ustawa przewiduje wprowadzenie obok kategorii lobbinglejowej zawodowej kategorii lobbinglejowej niezawodowej. Lobbing niezawodowy prowadzony będzie ad hoc, przez osoby fizyczne na rzecz własną lub organizacji, którą reprezentują i w której są zatrudnione lub której są członkiem. Może to oznaczać, że wszyscy przedstawiciele poszczególnych korporacji samorządowych zgłaszających uwagi w czasie Komisji Wspólnej w świetle nowych przepisów staną się lobbystami niezawodowymi;

- jawności działalności lobbinglejowej. W celu realizacji tej zasady przewiduje się upublicznianie faktu kontaktów w jakiegokolwiek formie pomiędzy podmiotem będącym przedmiotem działań a lobbystami. Oznacza to w praktyce obowiązek złożenia przez lobbystę pisemnego zgłoszenia lobbinglejowego zawierającego m.in. dane lobbisty i wskazanie podmiotu, na rzecz którego będzie podejmowana działalność lobbinglejowa. Lobbowany podmiot będzie miał z kolei obowiązek

pisemnego odnotowania każdego kontaktu z lobbystą – i to zarówno zawodowym, jak i niezawodowym;

- sposobu wykonywania działalności lobbingowej. Wśród przepisów proceduralnych przewidziane zostały rozwiązania zapobiegające konfliktom interesów. Określone kategorie osób w okresie pierwszych 3 lat od chwili objęcia stanowiska nie będą mogły podejmować rozstrzygnięć w sprawach, w których uprzednio lobbowali oraz dotyczących bezpośrednio podmiotu, na rzecz którego dotychczas lobbowali lub będącego ich dotychczasowym pracodawcą. Analogicznie w okresie 3 lat po opuszczeniu stanowiska osoby te nie będą mogły podejmować działalności lobbingowej. Osoba uczestnicząca w procesie legislacyjnym, przy którym prowadzone są działania lobbingowe, nie powinna pozostawać w stosunku zależności wobec lobbysty, ani też podmiotu w imieniu którego lobbysta działa. Wreszcie do każdej ekspertyzy specjalistycznej dołączone będzie musiało być pisemne oświadczenie zleceniobiorcy, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, iż nie pozostaje z żadną grupą interesu w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może budzić to uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności;
- kontroli i monitoringu działalności lobbingowej. W tym zakresie lobbyści zawodowi będą zobowiązani składać do Centralnego Biura Antykorupcyjnego roczne sprawozdanie ze swojej działalności. Przedstawiciele lobbowanego podmiotu będą z kolei zobowiązani do składania na bieżąco sprawozdania z każdego spotkania z lobbystami;
- uporządkowania trybu przeprowadzania konsultacji społecznych, w szczególności poprzez wprowadzenie wymogu ujednolicenia katalogów podmiotów uczestniczących w konsultacjach społecznych. Do tej pory bowiem zdarzało się, że z tego samego resortu projekty aktów prawnych dotyczących zbliżonych zagadnień kierowane były w ramach konsultacji do diametralnie różnej listy podmiotów.

Scharakteryzowany projekt został przesłany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego z dodaniem zastrzeżenia, iż swą tematyką nie obejmuje zakresu funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz nie ingeruje w prawo opiniowania projektów aktów prawnych lub innych dokumentów przysługujących Komisji. Czyżby zrobione to było z myślą, że w przypadku negatywnej oceny projektu Komisja dowie się, że tak właściwie nie miała prawa wydawać jakiegokolwiek opinii?